

BENIGNÍ HYPERPLÁZIE PROSTATY (NEZHOUNBÉ ZVĚTŠENÍ) – 2. ČÁST

Diagnostika benigního zvětšení prostaty

Lékař provádí obvykle řadu vyšetření k ozřejmení příčin obtíží a vysvětlení **příznaků dolních močových cest** (tzv. *LUTS – lower urinary tract symptoms*). Stejně je tomu u jakýchkoli obtíží s močením. Příznaky totiž nemusejí souviset jen se zvětšenou prostatou.

Lékaře bude zajímat tzv. **anamnéza**, provede fyzikální vyšetření, odběr moči, krve a některá zobrazovací vyšetření (ultrazvuk nebo rentgenové vyšetření).

Anamnéza

Lékař bude chtít vědět všechny údaje o zdravotních problémech, prodělaných operacích a úrazech a bude klást otázky týkající se aktuálních příznaků.

Již dopředu si lze připravit:

- seznam všech onemocnění, operací a úrazů
- seznam a dávky užívaných léků
- popis životního stylu (strava, pohyb atd.)
- popis aktuálních příznaků močových cest

Lékař obvykle využije i údajů z krátkých **dotazníků (obr. 1)**:

IPSS dotazník týkající se obtíží s močením
Test k dispozici v online formě na webových stránkách:
www.mojeprostate.cz

IIEF-5 dotazník týkající se obtíží s erekcí

Jméno pacienta:	Věk:					SKÓRE:	
	Vůbec ne	Asi v 1/5 případů	V méně než 1/2 případů	Asi v 1/2 případů	Ve více než 1/2 případů	Téměř vždy	
Neúplné vyprázdnění: Jak často jste během posledního měsíce měli po vymočení pocit nevyprázdněného močového měchýře?	0	1	2	3	4	5	
Frekvence: Jak často jste během posledního měsíce museli znovu močit dříve než za 2 hodiny po předchozím vymočení?	0	1	2	3	4	5	

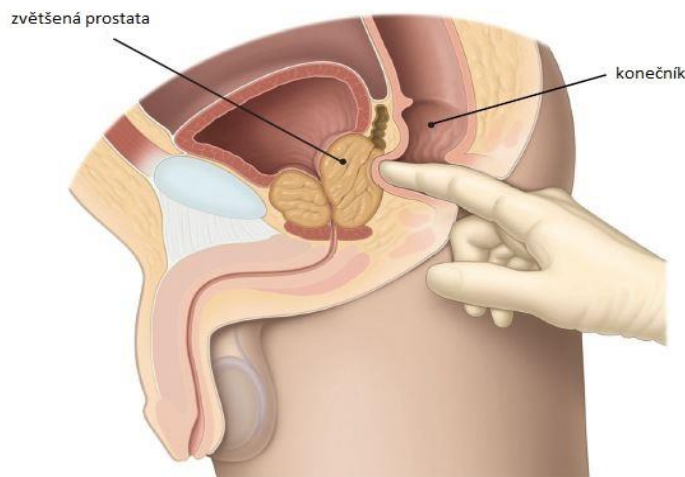
Obr. 1: Ukázka z dotazníku IPSS

Fyzikální vyšetření

Kromě všeobecného vyšetření lékař také hledá:

- přeplnění močový měchýř
- poškození kůže na penisu a šourku
- výtok z močové trubice (příznak infekce)
- abnormality penisu, šourku a varlat

Kromě toho lékař provádí vyšetření **per rectum** (vyšetření prostaty konečníkem), kde prstem vyšetřuje velikost, tvar a konzistenci prostaty (**obr. 2**). Toto vyšetření je také známé jako digitální rektální vyšetření (DRE).

Obr. 2: Vyšetření prostaty konečníkem

Vyšetření moče

Vyšetření může prokázat infekci močových cest, přítomnost krve nebo podezření na nádor močového měchýře.

Vyšetření krve

Pro stanovení správné diagnózy se obvykle odebírá krev k vyšetření některých parametrů:

- **PSA** – prostatický specifický antigen, bílkovina, kterou produkuje tkáň prostaty – její zvýšená hladina může znamenat, že je prostata postižena zánětem nebo nádorem a je nutné další vyšetření
- kontrolní vyšetření krve na **funkce ledvin** (urea, kreatinin, kyselina močová)

Mikční deník

Ke stanovení správné diagnózy obvykle pomáhá také vypracování tzv. **mikčního deníku**. Jednoduchým zápisem lze zaznamenat čas a množství vypitých tekutin, čas a objem jednotlivých močení a ev. také pocity při močení.

Zobrazovací metody močových cest

Pomocí ultrasonografie (také ultrazvuk) – nebolestivého vyšetření – lze opakovaně zobrazit ledviny, močový měchýř a prostatu a její **velikost (obr. 3)**. Kontroluje se také postmikční reziduum –

zbytková moč v měchýři po vymočení. Rentgenové vyšetření je doplňkovým vyšetřením ve zvlášť určených případech.

Obr. 3: Vyšetření prostaty ultrazvukem

Uroflowmetrie

Jedná se o jednoduchý test, který elektronicky zaznamenává a vyhodnocuje proud moči. Při vyšetření se močí do speciálně upravené toalety, tzv. uroflowmetru (obr. 4). Toto vyšetření pomáhá ověřit, zda zvětšená prostata způsobuje zhoršené vyprazdňování (obstrukci) dolních močových cest.

Obr. 4: Vyšetření průtoku moči - uroflowmetrie

Urodynamické vyšetření

Provádí se pro zjištění více informací o průběhu močení a toho, jaká je funkce svalů močového měchýře a svěrače močové trubice. Jedná se o doplňující vyšetření v případech, že:

- pacient trpí také neurologickým onemocněním

- měl pacient operaci prostaty nebo operaci v malé pánvi
- jsou hodně velká postmiktická rezidua
- je pacient ve věku, kdy nejsou tyto obtíže obvyklé
- urolog potřebuje doplňující informace.

Co ještě víme o příznacích dolních močových cest?

- Příznaky dolních močových cest mohou být dány i **karcinomem – nádorem prostaty**
 - ✓ ročně je v České republice zjištěn nádor prostaty u **6000** mužů
 - ✓ **4800** z nich lze zcela vyléčit
 - ✓ denně zemřou na nádor prostaty a jeho komplikace v České republice **4** muži.

ROČNĚ ZEMŘE NA NÁDOR PROSTATY
V ČR 1500 MUŽŮ
PREVENTIVNÍ VYŠETŘENÍ NEBOLÍ
NA PREVENCI ZÁLEŽÍ
WWW.UROKLINIKA.CZ

- Byla prokázána přímá souvislost mezi příznaky zvětšené prostaty (LUTS) a **poruchami erekce**
 - ✓ porucha erekce může však být příznakem závažného celkového onemocnění (vysoký tlak, cukrovka, vysoká hladina cholesterolu)
 - ✓ porucha erekce může předcházet **2 roky** srdeční infarkt a **10 let** rozvoj cukrovky.

MUDr. L. Zámečník, MUDr. P. Kepič

